

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલત , અમદાવાદ માં

ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૫૪૯/૧૯૯૮

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર અર્થે :

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આર.પી. ઢોલરીયા

=====

૧.	. શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવે?	
૨.	રિપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	

૩.	શું ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	
૪.	શું આ કેસમાં ભારતીય સંવિધાનની કે તેની હેઠળ કરાયેલા કોઈ આદેશ વ્યાખ્યા અંગે કાયદાનો મહત્વપૂર્ણ પ્રશ્ન સમાવેશ પામે છે?	

=====

તખતસિંહ માખુભાઈ પરમાર..... અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય.....સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી (ઓ)

=====

હાજરી :

અપીલકર્તા(ઓ) નંબર ૧ તરફે એડવોકેટ સુશ્રી મેઘા જાની

સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ) નંબર.૧ તરફે એ.પી.પી. સુશ્રી મોનાલી

ભદ્ર.

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી આર.પી.ઢોલરીયા

તારીખ: ૨૩/૧૧/૨૦૧૬

મૌખિક ચુકાદો

૧. ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડની કલમ ૩૭૪ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલી આ અપીલ વિશેષ કેસ નં. ૨૩/૧૯૯૪માં અમદાવાદની અદાલત નં.૨૪ ના વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજ દ્વારા ૨૬.૫.૧૯૯૮ ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલા ચુકાદા અને દોષિત ઠેરવવાના આદેશ અને સજા સામે નિર્દેશિત કરવામાં આવી છે, જેમાં આરોપી અપીલકર્તાને ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ, ૧૯૮૮ની કલમ ૭ (ટૂંકમાં "અધિનિયમ") હેઠળ ગુનાઓ કરવા બદલ દોષી ઠેરવવામાં આવ્યો છે અને તેને એક વર્ષની સખત કેદની સજા અને રૂ.૧૦૦૦ નો દંડ અને ચૂકવણી ના કરતા ત્રણ મહિના અને કલમ ૧૩ (૧) (d) હેઠળ સાદી કેદની સજા ફટકારવામાં આવી છે. કાયદાની કલમ ૧૩ (૨) સાથે વાંચતા અને એક વર્ષ માટે સખત કેદની સજા અને Rs.૧૦૦૦ નો દંડ ચૂકવવા અને ૬ ના કરતા ત્રણ મહિના માટે સરળ કેદની સજા ભોગવવાની સજા.

૨. ફરિયાદી પક્ષના જણાવ્યા અનુસાર, આરોપી અપીલકર્તા સંબંધિત સમયગાળામાં ગુજરાત રાજ્ય નાગરિક પુરવઠા નિગમમાં ફરજ બજાવતો હતો. વર્ષ ૧૯૯૪માં, મહાવીર રાઈસ અને પલ્સ મિલમાં કામ કરતા મનીષ જગદીશ

પટેલ દ્વારા એ. સી. બી., અમદાવાદ સમક્ષ અપીલકર્તા સામે ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેમાં આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે અપીલકર્તાએ સત્તાવાર કાયદાના સંદર્ભમાં કાનૂની મહેનતાણું સિવાય અન્ય વળતરની માંગ કરી હતી અને અપીલકર્તાએ ગુનાહિત ગેરવર્તણૂક કરી હતતદનુસાર, રપ.૩.૧૯૯૪ ના રોજ છટકું ગોઠવવામાં આવ્યું હતું, જેમાં અપીલકર્તાએ રૂ.૧૧૦૦ ના ગેરકાયદેસર લાંચની માંગ કરી હતી અને ફરિયાદીએ ઉપરોક્ત રકમ પહોંચાડી હતી અને અપીલકર્તા આરોપીને ACB અધિકારીઓ અને દરોડા પાડતા પક્ષ દ્વારા રંગે હાથ પકડવામાં આવ્યો હતો. આરોપી અપીલકર્તાના કબજામાંથી ગેરકાયદેસર ચલણી નોટો મળી આવી હતી.

૩. પંચનામા અને જમી મેમો તૈયાર કર્યા પછી, વિવિધ સાક્ષીઓનું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું હતું અને આખરે આરોપી અપીલકર્તા સામે આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું અને સક્ષમ અધિકારી પાસેથી જરૂરી મંજૂરી મેળવ્યા પછી તપાસ પૂર્ણ થયા પછી, વિશેષ કેસ નં. ૨૩/૧૯૯૪ તરીકે કેસ નોંધવામાં આવ્યો હતો અને આરોપી અપીલકર્તા સામે સુનાવણી શરૂ કરવામાં આવી હતી. કેસને સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદી પક્ષે ઘણા સાક્ષીઓની તપાસ કરી અને ઘણા દસ્તાવેજો પુરાવા પણ રજૂ કર્યા. ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૩૧૩ હેઠળ આરોપી અપીલકર્તાનું નિવેદન નોંધ્યા પછી અને ફરિયાદી પક્ષ અને બચાવ પક્ષ વતી દલીલો સાંભળ્યા પછી સુનાવણીના અંતે, વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપી

અપીલકર્તાને દોષિત ઠેરવ્યો હતો અને તેની સામે ચુકાદા અને તારીખના આદેશ દ્વારા લગાવવામાં આવેલા આરોપો માટે સજા સંભળાવી હતી. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા ઉપરોક્ત ચુકાદા અને દોષિત ઠેરવવાના આદેશથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ હોવાને કારણે, આરોપી અપીલકર્તાએ હાલની અપીલને દાખલ કરી છે.

જ. આ અદાલતે સુશ્રી મેઘા જાની megha જાની, અપીલકર્તા આરોપીના વિદ્વાન વકીલ અને શ્રીમતી મોનાલી એન. ભટ્ટ , પ્રતિવાદી રાજ્ય માટે અતિરિક્ત જાહેર અતિયોજકની સુનાવણી કરી છે.

પ.શ્રીમતી મેઘા જાની , અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ સાક્ષીઓના પુરાવા તેમજ વિવાદિત આદેશ દ્વારા અને દલીલ કરી છે કે આ એક સ્પષ્ટ કેસ છે જેમાં ફરિયાદીએ પ્રતિકૂળ વલણ અપનાવ્યું છે અને ફરિયાદી પક્ષના કેસને બિલકુલ સમર્થન આપ્યું નથી. તેણીએ આગળ દલીલ કરી છે કે ફરિયાદીએ ફરિયાદમાં વર્ણવ્યા મુજબ આ ઘટનાનું સમર્થન કર્યું નથી.તેમણે તેમના જુવાનીમાં ખાસ જણાવ્યું છે કે Rs.૧૧૦૦ ની રકમ અપીલકર્તાને યોજાની બે થેલીઓ સામે પરત આપવામાં આવી હતી જે જરૂરિયાત મુજબ પહોંચાડી શકાતી ન હતી.આ સંજોગોમાં, ગેરકાયદેસર તૃપ્તિની હકીકત જ સાબિત થતી નથી.એમ. આર. વાઘેલા પી ડબ્લ્યુ ૨ નામના અન્ય એક મહત્વપૂર્ણ સાક્ષી પાસેથી પણ આ જ

પુરાવા મળી રહ્યા છે, જેમને પંચ નંબર ૧ તરીકે કામ કરવા માટે બનાવવામાં આવ્યા હતા, જેમની હાજરીમાં જાળ ગોઠવવામાં આવી હતી. પોતાની જુબાનીમાં, તેમણે સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે કોર્પોરેશનની કચેરી જવાના માર્ગમાં, ફરિયાદીએ જાણ કરી હતી કે અપીલકર્તાને ચોખાની રકમ તરીકે Rs.૧૧૦૦ આપવાની છે. તેના ક ઊલટ તપાસ માં, તેણે સ્પષ્ટપણે સ્વીકાર્યું છે કે તેણે ફરિયાદી અને આરોપી વચ્ચેની કોઈ વાતચીત જોઈ કે સાંભળી નથી. મેઘા જાની, વિદ્વાન વકીલે દલીલ કરી છે કે ફરિયાદી પક્ષ માત્ર ગેરકાયદેસર સંતોષની માંગ અને સ્વીકૃતિના સંદર્ભમાં મહત્વપૂર્ણ ઘટકો સ્થાપિત કરવામાં નિષ્ફળ ગયો છે, પરંતુ દરોડા પાડતી વખતે અવલોકન પરથી, એવું જોવા મળે છે કે ફરિયાદી દ્વારા પૂછવામાં આવ્યું કે બાકીની રકમનું શું થયું જેમાં ફરિયાદીએ ઉપરોક્ત ચલણી નોટો પહોંચાડી હતી અને ત્યારબાદ ફરિયાદીએ પોતે કહ્યું છે કે ઉપરોક્ત રકમ ચોખાની બે થેલીઓ સામે ગોઠવવાની છે.

આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, જાળના સમયે, ઉપરોક્ત રકમ ગેરકાયદેસર વળતર તરીકે સોંપવાની જરૂર નહોતી, પરંતુ તે ફરિયાદી દ્વારા આરોપીઓને ચોખાની બે થેલીઓ પૂરી પાડવાની વિરુદ્ધ હતી. આ સંજોગોમાં, જાળનું તથ્ય શરૂઆતથી જ પાયાવિહોળું હતું. તેણીએ વધુમાં દલીલ કરી છે કે રેકૉર્ડ પરના પુરાવા સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે વર્તમાન આરોપી દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવેલા માલના ઘણા અસ્વીકાર કરવામાં આવ્યા હતા કારણ કે તે નિર્ધારિત ધોરણની

પુષ્ટિ કરતું ન હતું અને પરિણામે, ફરિયાદીનો માલિક અપીલકર્તાને ખોટા લાંચ કેસમાં ફસાવીને પાઠ ભણાવવા માંગતો હતો.આવા પુરાવા પોતે ફરિયાદીના પુરાવાઓમાંથી બહાર આવી રહ્યા છે અને અગાઉ અનેક ટૂકોના અસ્વીકાર પણ સાબિત થયા છે.પરિણામે, માંગ અને સ્વીકૃતિ સંબંધિત મહત્વપૂર્ણ ઘટકો સાબિત થયા નથી.તેમણે વધુમાં દલીલ કરી છે કે વિદ્વાન ન્યાયાધીશે ધારણાઓ અને ધારણાઓના આધારે તારણો નોંધ્યા છે જેને કાયદા હેઠળ મંજૂરી નથી અને તે રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ પુરાવા સાથે સુસંગત નથી.તેણીએ વધુમાં દલીલ કરી છે કે ફરિયાદીને ખોટી ફરિયાદ કરવાની આદત છે અને તેણે અગાઉ કોર્પોરેશનના ઘણા અધિકારીઓ સામે આ પ્રકારની ફરિયાદો દાખલ કરી છે અને બધાને બરતરફ કરવામાં આવ્યા છે. છેવટે, તેમણે આ અદાલતને વર્તમાન અપીલને મંજૂરી આપવા વિનંતી કરી છે.

૬. બીજી બાજુ,શ્રીમતી મોનાલી ભટ્ટ, એપીપીએ વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાને ટેકો આપ્યો છે અને દલીલ કરી છે કે પંચ પી ડબ્લ્યુ ૨ એ ફરિયાદી પક્ષના કેસને ટેકો આપ્યો છે જેમાં માંગ અને સ્વીકૃતિના સંદર્ભમાં મહત્વપૂર્ણ ઘટકો સ્થાપિત કરવામાં આવ્યા છે.તેણીએ રજૂઆત કરી છે કે મહત્વપૂર્ણ ઘટક એટલે કે માંગ સ્પષ્ટપણે ફરિયાદમાંથી જ બહાર આવી રહી છે અને દરોડા સમયે પણ, ફરિયાદીએ દૂષિત ચલણી નોટો પહોંચાડી હતી અને આરોપી અપીલકર્તાએ તેનો સ્વીકાર કર્યો હતો, તેથી, માંગ પોતે જ અનુમાન

લગાવવી જરૂરી છે કારણ કે દૂષિત ચલણી નોટો આરોપીના કબજામાંથી મળી આવી હતી.તેણીએ વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે અલ્ટ્રાવાયોલેટ લેમ્પનું પરીક્ષણ સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે શર્ટના બિસ્સા તેમજ અપીલકર્તાની આંગળીઓ એન્ટ્રેસીન પાવડરથી દૂષિત હતી અને તેથી, વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલ તારણો રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ પુરાવા અનુસાર છે જે કોઈ દખલગીરીની માંગ કરતું નથી.

૭. આ અદાલતે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા વિવાદિત ચુકાદા તેમજ પેપર બુકની પ્રકૃતિમાં રેકૉર્ડ પરના પુરાવાઓનું ઝીણવટપૂર્વક નિરીક્ષણ કર્યું છે.ફરિયાદી પક્ષના નિવેદન અનુસાર, સંબંધિત સમયે આરોપી ગુજરાત રાજ્ય નાગરિક પુરવઠા નિગમમાં ગ્રેડિંગ અધિકારી તરીકે ફરજ બજાવતો હતો, જ્યારે ફરિયાદી મહાલક્ષ્મી રાઈસ એન્ડ પલ્સ મિલ્સ, અમદાવાદમાં મેનેજર તરીકે ફરજ બજાવતો હતો.ફરિયાદી નાગરિક પુરવઠા નિગમને માલ પૂરો પાડવા માટે આરોપી પાસેથી ગ્રેડિંગને મંજૂરી મેળવતો હતો અને આમ કરતી વખતે આરોપીએ ગેરકાયદેસર વળતર તરીકે Rs.૧૧૦૦ ની માંગ કરી હતી અને ૨૫.૩.૧૯૯૪ પર જાળ ગોઠવવામાં આવી હતી, જેમાં આરોપીએ ઉપરોક્ત રકમની માંગ કરી હતી અને ફરિયાદીએ તે જ પહોંચાડ્યું હતું અને તેને રંગે હાથે પકડવામાં આવ્યો હતો અને આમ આરોપીએ કાયદાની કલમ ૧૩ (૨) સાથે વાંચીને કલમ ૭,૧૩ (૧) (ડી) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનો કર્યો હતો.

૮. આ સમયે, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના કેટલાક નિર્ણયોનો સંદર્ભ આપવો ફળદાયી રહેશે.(૨૦૦૯) ૬ એસ. સી. સી. ૫૮૭ માં નોંધાયેલા એ. સુબૅર વિરુદ્ધ કેરળ રાજ્યના કેસમાં, કાયદાની કલમ ૭ અને ૧૩ (૧) (ડી) ના વૈધાનિક પ્રિસ્ક્રિપ્શનના હેતુ પર ધ્યાન આપતી વખતે, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો હતો કે ફરિયાદી પક્ષે અન્ય કોઈપણ ફોજદારી ગુનાની જેમ વાજબી શંકાથી આગળ આરોપ સાબિત કરવો પડશે અને જ્યાં સુધી તે અન્યથા માંગના યોગ્ય પુરાવા અને ગેરકાયદેસર વળતરની સ્વીકૃતિ દ્વારા સ્થાપિત ન થાય ત્યાં સુધી આરોપીને નિર્દોષ ગણવો જોઈએ, જે દોષિત ઠેરવવા માટે જરૂરી મહત્વપૂર્ણ ઘટકો છે.

૯. કેરળ રાજ્યના કિસ્સામાં અને અન્ય વિ. સી. પી. રાવે (૨૦૧૧) ૬ એસ. સી. સી. ૪૫૦માં અહેવાલ આપ્યો હતો, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે આ જ ગુનાઓને ધ્યાનમાં રાખીને તેના અગાઉના કહેવતને પુનરાવર્તિત કરતા જણાવ્યું હતું કે માત્ર વસૂલાત પોતે જ આરોપી સામેના આરોપોને સાબિત કરશે નહીં અને લાંચની ચુકવણીને સાબિત કરવા અથવા આરોપીએ સ્વેચ્છાએ પૈસા સ્વીકાર્યા હતા તે બતાવવા માટે કોઈ પુરાવાની ગેરહાજરીમાં, તેને લાંચ તરીકે જાણીને, દોષિત ઠેરવી શકાતો નથી.

૧૦. કાયદાની કલમ ૭ અને ૧૩ની અનિવાર્ય પૂર્વજરૂરીયાતોને સમજવા માટે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા તાજેતરમાં કરવામાં આવેલા નિવેદનમાં, બી. જયારે વીરૂધ સ્ટેટ ઓફ એ. પી ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા તેને રેખાંકિત કરવામાં આવ્યું છે. એ. આઈ. આર. ૨૦૧૪ એસ. સી. (સપ) ૧૮૩૭માં એ. પી. રાજ્યએ સ્પષ્ટ શબ્દોમાં જણાવ્યું હતું કે, પુરાવા વિના આરોપી પાસેથી ચલણી નોટો રાખવાથી અને તેની વસૂલાત કરવાથી કાયદાની કલમ ૭ તેમજ ૧૩ (૧) (ડી) (૧) અને (૨) હેઠળ ગુનો સ્થાપિત થશે નહીં. એવું સૂચન કરવામાં આવ્યું છે કે સંતોષની માંગના કોઈ પુરાવાની ગેરહાજરીમાં, કોઈ મૂલ્યવાન વસ્તુ અથવા આર્થિક લાભ મેળવવા માટે ભ્રષ્ટ્ર અથવા ગેરકાયદેસર માધ્યમોનો ઉપયોગ અથવા જાહેર સેવક તરીકે પદનો દુરુપયોગ સાબિત કરી શકાતો નથી.આમ, માંગનો પુરાવો એ કાયદાની કલમ ૭ અને ૧૩ હેઠળ ગુના માટે અનિવાર્યતા અને વ્યાપક આદેશ હોવાનું માનવામાં આવ્યું છે. કાયદાની કલમ ૨૦, જે તેમાં કલ્પના કરવામાં આવી છે તે મુજબની ધારણાને મરી આપે છે, એવું માનવામાં આવ્યું છે કે જ્યારે તે માત્ર કલમ ૭ હેઠળના ગુના માટે જ વિસ્તારી શકાય છે અને કાયદાની કલમ ૧૩ (૧) (ડી) (i) અને (ii) હેઠળના ગુનાઓ માટે નહીં, તે કોઈ પણ સત્તાવાર કાર્ય કરવા અથવા ન કરવા માટે ગેરકાયદેસર લાભ સ્વીકારવાના પુરાવા પર પણ આકસ્મિક છે.ગેરકાયદેસર ધૂસ સ્વીકારવાના આવા પુરાવા પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો, જો માંગનો

પુરાવો હોય તો જ તે અનુસરવામાં આવી શકે છે.સ્વયંસિદ્ધ રીતે, એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે માંગના પુરાવાની ગેરહાજરીમાં, કાયદાની કલમ ૨૦ હેઠળ આવી કાનૂની ધારણા પણ ઊભી થશે નહીં.

૧૧. ફોજદારી કેસોમાં ન્યાયના વહીવટની જાળમાંથી પસાર થતા સુવર્ણ સિદ્ધાંતના પુનરાવર્તનમાં, (૨૦૧૩) ૧૨ એસ. સી. સી. ૪૦૬માં નોંધાયેલા સુજીત વિશ્વાસ વિરુદ્ધ આસામ રાજ્યના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે શંકા, ભલે ગમે તેટલી ગંભીર હોય, તે સાબિતીનું સ્થાન લઈ શકતી નથી અને ફરિયાદી પક્ષ તેના કેસને "કદાચ" સાચું હોઈ શકે છે, પરંતુ કોઈપણ સંભવિત અનુમાન અથવા અનુમાનથી દૂર રહેવા માટે તેને "સાચું હોવું જ જોઈએ" ના ક્ષેત્રમાં અપગ્રેડ કરવું પડશે.એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે, અદાલતે એ સુનિશ્ચિત કરવું જોઈએ કે ન્યાયની નિષ્ફળતા ટાળી શકાય અને જો તથ્યો અને સંજોગોમાં બે મંતવ્યો બુદ્ધિગમ્ય હોય, તો આરોપીઓને શંકાનો લાભ આપવો જોઈએ.

૧૨. આરોપી તરફથી અપરાધ સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદી પક્ષે ઘણા સાક્ષીઓની તપાસ કરી છે અને ઘણા દસ્તાવેજી પુરાવા રજૂ કર્યા છે.પી ડબ્લ્યુ.ના ફરિયાદી મનીષ જગદીશભાઈ પટેલ દ્વારા અપદસ્થ કરવામાં આવ્યું છે કે વર્ષ ૧૯૯૪માં તેઓ મહાલક્ષ્મી રાઈસ એન્ડ પલ્સ મિલ્સના મેનેજર તરીકે

કામ કરતા હતા અને તેમની મિલ લેવીમાં ચોખાનો પુરવઠો કરતી હતી અને તે સમયે માલના ગ્રેડિંગનું કામ અપીલકર્તા દ્વારા હાથ ધરવામાં આવ્યું હતું.અગાઉ, ફરિયાદીની બે ટ્રક આરોપી દ્વારા નકારી કાઢવામાં આવી હતી.પરિણામે, તેના નિયોક્તા નિર્મેશ શાહે તેને આરોપીને પાઠ ભણાવવાની સૂચના આપી હતી અને તેણે ચોખાની બે થેલી સામે જે Rs.૧૧૦૦ રકમ આપી હતી તે આરોપીને પરત કરવાની હતી.ફરિયાદીએ ફરિયાદી પક્ષના કેસને ટેકો ન આપ્યો હોવાથી, તેને પ્રતિકૂળ જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો.જો કે, અમુક હદ સુધી, તેમણે સ્વીકાર્યું છે કે તેમણે ફરિયાદ દાખલ કરી છે અને Rs.૧૧૦૦ ની લાંચની રકમ અપીલકર્તાને પરત કરવાની જરૂર છે.જો કે, ઊલટ તપાસ માં, તેણે સ્પષ્ટ રીતે સ્વીકાર્યું છે કે ફરિયાદ દાખલ કર્યાના ૨ થી ૩ દિવસ પહેલા, તેમની ટ્રકને નાગરિક પુરવઠા નિગમ દ્વારા ધોરણ મુજબ સ્વીકારવામાં આવી હતી અને તેણે એ પણ સ્વીકાર્યું છે કે ટ્રક સ્વીકાર્યા ત્યારથી અને ફરિયાદ દાખલ થાય ત્યાં સુધી, આરોપીએ કોઈ ગેરકાયદેસર વળતરની માંગ કરી ન હતી અને છેલ્લી ટ્રક પસાર કરતી વખતે પણ ગેરકાયદેસર વળતરની માંગ કરવામાં આવી ન હતી.તેણે વધુમાં સ્વીકાર્યું છે કે પંચ પી ડબ્લ્યુ ૧ પ્રયોગશાળાના બંધ દરવાજાની બહાર ઊભો હતો અને તેના અને આરોપી વચ્ચેની કોઈ વાતચીત જોવી અને સાંભળવી તેના માટે શક્ય ન હતું.તેમણે વધુમાં સ્વીકાર્યું છે કે ૧૨ આદેશોનો અસ્વીકાર કરવામાં આવ્યો હતો જેનો રેકૉર્ડ એક્સિબિટ :૮ થી ૨૩ સુધી રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો અને

તેણે પણ સ્વીકારી લીધું છે કે આ રેકૉર્ડ સપ્લાય વિભાગ દ્વારા નિર્ધારિત ધોરણોને અનુરૂપ નહતો .

૧૩. પીડબ્લ્યુ ર મહેન્દ્રકુમાર વાઘેલાએ જુબાની આપી છે કે તેઓ એક સરકારી અધિકારી છે અને તેમને એ. સી. બી. ના અધિકારીઓ દ્વારા બોલાવવામાં આવ્યા હતા અને તેમની હાજરીમાં ફરિયાદ નોંધવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ Rs.૧૧૦૦ મૂલ્યની લાંચની રકમ મેળવ્યા બાદ વિગતવાર પંચનામા હાથ ધરવામાં આવ્યા હતા અને ત્યારબાદ ચલણી નોટો પર એન્ટ્રેસીન પાવડર લગાવવામાં આવ્યો હતો અને અલ્ટ્રાવાયોલેટ લેમ્પનો પ્રયોગ હાથ ધરવામાં આવ્યો હતો અને પંચો અને ફરિયાદીને કેવી રીતે દરોડા પાડવામાં આવશે તેની વિગતવાર માહિતી આપવામાં આવી હતી.તેણે વધુમાં જુબાની આપી છે કે જ્યારે તે ફરિયાદી અને દરોડા પાડનાર પક્ષના સભ્ય સાથે આરોપીની કચેરી સુધી પહોંચવા માટે આગળ વધ્યો હતો, ત્યારે તે સમયે ફરિયાદીએ તેને કહ્યું હતું કે તેણે ચોખાની થેલીઓના વિચારણાની સામે આ રકમ શ્રીમાન પરમાર પર પરત કરવી પડશે અને તે રકમ આરોપીને ગેરકાયદેસર વળતર તરીકે રજૂ કરવાની છે અને તે રકમ આરોપીની કચેરીમાં આપવાની છે.આરોપીની ઓફિસ પહોંચ્યા પછી, ફરિયાદીએ તેના ખિસ્સામાંથી પૈસા લીધા અને આરોપીને આપ્યા અને

આરોપીએ તેને તેના ખિસ્સામાં મૂકી દીધો. ઊલટતપાસ માં, ખાસ કરીને પેરા
પમાં, તેણે સ્વીકાર્યું છે કે ફરિયાદીએ તેને કહ્યું હતું કે તેના એમ્પ્લોયરએ
આરોપીને Rs.૧૧૦૦ ની રકમ પરત કરવી જરૂરી છે અને Rs.૧૧૦૦ ની
ઉપરોક્ત રકમ ગેરકાયદેસર વળતર તરીકે આપવાની છે અને તેણે એ પણ
સ્વીકાર્યું કે તેને ખબર પડી કે ગેરકાયદેસર વળતર તરીકે આપવામાં આવેલી
Rs.૧૧૦૦ ની રકમ ચોખાની થેલીઓ માટે પરત કરવાની રકમ હતી.તેમણે
વધુમાં સ્વીકાર્યું છે કે આરોપીઓને ચોખાની બે થેલીઓ પૂરી પાડી શકાતી ન
હોવાથી Rs.૧૧૦૦ ની રકમ પરત કરવાની હતી અને આરોપીઓને ચોખાની બે
થેલીઓ સામે ઉપરોક્ત રકમ આપવામાં આવી હતી અને તે રકમ દરોડા સમયે
ACB અધિકારીઓએ ગેરકાયદેસર લાભ તરીકે જપ્ત કરી હતી.તેણે વધુમાં
સ્વીકાર્યું છે કે જ્યારે તે આરોપીની ઓફિસ પહોંચ્યો ત્યારે તે દરવાજાની નજીકની
ઓફિસની બહાર ઊભો હતો અને આરોપી અને ફરિયાદી અંદર હતા અને તેમની
વચ્ચે થયેલી વાતચીત અંગે તેણે કંઈ સાંભળ્યું ન હતું.તેમણે વધુમાં સ્વીકાર્યું છે
કે પંચનામામાં જ એવું કહેવામાં આવ્યું હતું કે ઉપરોક્ત Rs.૧૧૦૦ ની રકમ
ચોખાની બે થેલીઓ સામે ગણવાની છે.

૧૪. પી ડબ્લ્યુ ૩ અબ્દુલ વાહિદખાને જુબાની આપી છે કે તે એ. સી. બી. માં
પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર તરીકે સેવા આપી રહ્યો હતો અને તેની હાજરીમાં ફરિયાદ
દાખલ કરવામાં આવી હતી અને જાળ ગોઠવવામાં આવી હતી અને તેણે સમગ્ર

તપાસ પણ હાથ ધરી છે અને આરોપપત્ર દાખલ કર્યું છે.બચાવ પક્ષે રાજપૂતની પણ તપાસ કરી છે જે પુરવઠા વિભાગમાં ડરિંગ ઓપરેટર તરીકે કામ કરતો હતો અને આરોપીના આધીન હતો.તેના ઉલટતપાસ માં, તેણે સ્વીકાર્યું છે કે દરોડા સમયે તે ત્યાં હાજર હતો અને તે સમયે, ફરિયાદી તેમજ આરોપી પ્રયોગશાળામાં હતા અને માત્ર બે વ્યક્તિઓ ત્યાં હતા અને સંબંધિત સમયે, મનીષભાઈ-કોમ્પ્લેનેન્ટે જણાવ્યું હતું કે તે તેને ચોખાની બે થેલીની રકમ પરત કરવા આવ્યો હતો અને ત્યારબાદ, ફરિયાદીએ ઉપરોક્ત રકમ ટેબલ પર મૂકી હતી અને જ્યારે ઉપરોક્ત વાતચીત થઈ ત્યારે ત્યાં બે વ્યક્તિઓ હતા.જો કે, તેની ઉલટ તપાસ માં કંઈપણ યોગ્ય બહાર આવ્યું નથી.

૧૫. વર્તમાન કેસમાં, આ અદાલતે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદા અને સજાની પુષ્ટિ કરવા માટે વાજબી શંકાની બહાર યોગ્ય, વિશ્વસનીય અને નક્કર પુરાવા છે કે કેમ તે નક્કી કરવા માટે પુરાવાની તપાસ કરવી જરૂરી છે.જો રેકૉર્ડ પર આવા કોઈ પુરાવા ન હોય, તો તે ઘટનામાં, દરોડા પાડવામાં આવ્યા હતા અને વસૂલાત કરવામાં આવી હતી તે હકીકતને ધ્યાનમાં લીધા વિના, દોષિત ઠેરવી શકાતા નથી કારણ કે માંગ અને સ્વીકૃતિની હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને વાજબી શંકાની બહાર તેના કેસને સાબિત કરવાની જવાબદારી ફરિયાદી પક્ષ પર છે.

૧૬. ઉપરોક્ત તથ્યાત્મક સ્થિતિની પૃષ્ઠભૂમિમાં અને રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના એકંદર વિશ્લેષણ પર, એવું લાગે છે કે ફરિયાદીની રાઈસ મિલ સાથે સંકળાયેલા વર્તમાન આરોપી દ્વારા માલની ૧૨ ટ્રકોને નકારી કાઢવામાં આવી હતી અને ઉપરોક્ત પુરાવા એક્ષિબિટ ૮ થી ૨૩ સુધી ખાતે રેકૉર્ડ પર લાવવામાં આવ્યા

છે. એક્ષિબિટ ૨૯ ખાતે ટ્રેપનો પંચનામા ખાસ કરીને બીજા ભાગમાં સ્પષ્ટપણે ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે કે જ્યારે ફરિયાદી મુખ્ય કાર્યાલય પહોંચ્યો ત્યારે આરોપીએ ફરિયાદીને પૂછ્યું કે ટ્રક ક્યારે આવશે અને ફરિયાદીએ જવાબ આપ્યો કે તે નીકળી ગઈ છે અને એક કલાકમાં ત્યાં પહોંચી જશે.ત્યારબાદ, શ્રી પરમારે તેમને પૈસા આપવાનું કહ્યું અને ફરિયાદીએ તેમના શર્ટના ડાબા ખિસ્સામાંથી ચલણી નોટો લીધી અને શ્રીમાન પરમાર. ને આપી અને કહ્યું કે આ માંગવામાં આવેલી ચોખાની બે થેલીઓ સામે ગણાશે.

૧૭. ફરિયાદી પક્ષે ગેરકાયદેસર સમાધાનના ત્રણ મુખ્ય ઘટકો સાબિત કરવા પડે છે, એટલે કે દૂષિત ચલણી નોટો માંગવી, સ્વીકારવી અને વસૂલ કરવી.રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના એકંદર વિશ્લેષણ પર, જ્યાં સુધી ગેરકાયદેસર સંતોષની માંગ અને સ્વીકૃતિની વાત છે, પી ડબ્લ્યુ ૧ ફરિયાદીને સુનાવણી દરમિયાન પ્રતિકૂળ જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો અને તેણે ફરિયાદી પક્ષના કેસને ટેકો આપ્યો ન હતો

અને તેણે જુબાની આપી છે કે આરોપી પરિણામે તેની ચોખાની ટૂકોને નકારી કાઢતો હતો, તેથી, તેના માલિક નિર્મેશ શાહે તેને લાંચ કેસમાં ફસાવવા દ્વારા પાઠ ભણાવવા નિર્દેશ આપ્યો હતો.પરિણામે, તેમણે જાળ ગોઠવવા માટે એ. સી. બી. કચેરીનો સંપર્ક કર્યો હતો.પંચનામા દોરતી વખતે તેણે પોતે એ. સી. બી. ના અધિકારીઓને કહ્યું હતું કે Rs.૧૧૦૦ ની રકમ આરોપીને પરત કરવાની જરૂર છે અને તે રકમ તેને પાઠ ભણાવવા માટે ગેરકાયદેસર સંતોષને ધ્યાનમાં રાખીને ચૂકવવાની છે.આ હકીકત પંચનામાના પઠનમાંથી તેમજ ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ તેની તપાસમાં પણ બહાર આવી છે.આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને ઉપરોક્ત રકમ Rs.૧૧૦૦ એ એન્ડ્રિયન્સ પાવડરથી દૂષિત થઈ ગઈ હતી અને આરોપીને સોંપવામાં આવી હતી જે પણ આરોપીના કબજામાંથી જપ્ત કરવામાં આવી હતી.જો કે, તે તેને ગેરકાયદેસર વળતર તરીકે પહોંચાડવામાં આવ્યું ન હતું, પરંતુ આરોપી દ્વારા માંગવામાં આવેલા ચોખાની બે થેલીઓના ભાવ માટે પરત કરવાની જરૂર હતી.આ પ્રકારના પુરાવા પંચનામાના પઠનમાંથી તેમજ પોતે ફરિયાદીના જુબાનીમાંથી ચોક્કસપણે બહાર આવી રહ્યા છે.વધુમાં, પી ડબ્લ્યુ ૨ એ ફરિયાદી અને આરોપી વચ્ચે થયેલી વાતચીત જોવાની તેમજ સાંભળવાની જરૂર હતી, જો કે, તે તેમની વચ્ચેની વાતચીત સાંભળી શક્યો ન હતો.

૧૮. શરૂઆતથી પુરાવાઓની ઉપરોક્ત પ્રકૃતિને ધ્યાનમાં રાખીને, એટલે કે પંચનામા દોરતી વખતે, જાળ ગોઠવતા પહેલા, ફરિયાદીએ પોતે સ્પષ્ટ કર્યું છે કે

ઉપરોક્ત રકમ આરોપીને બે થેલીના ચોખાની કિંમત તરીકે પરત કરવાની જરૂર હતી અને તેને ગેરકાયદેસર વળતરની રકમ તરીકે ગણવામાં આવતી હતી, જે એ હકીકતનો સંકેત આપે છે કે ઉપરોક્ત રકમ ગેરકાયદેસર વળતરની રકમ નહોતી.પરિણામે, સમગ્ર છટકું પોતે જ અર્થહીન હતું.

૧૯. રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના એકંદર મૂલ્યાંકન પર, ફરિયાદી પક્ષ Rs.૧૧૦૦ ની ગેરકાયદેસર સંતોષની માંગ તેમજ સ્વીકૃતિ અને વસૂલાતના સંદર્ભમાં સાબિત કરવામાં ખરાબ રીતે નિષ્ફળ ગયો.યાદી પરથી એવું પણ જણાય છે કે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટે મુખ્ય તપાસમાં સમાવિષ્ટ પુરાવાઓના આધારે કારણો નોંધ્યા છે અને એવું લાગે છે કે વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટે ઉલટ તપાસ માંથી જાહેર થયેલા સમગ્ર સંસ્કરણની અવગણના કરી છે.એટલું જ નહીં, પરંતુ વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ ચોખાની બે થેલીઓની કિંમત તરીકે Rs.૧૧૦૦ ની રકમ સોંપવા સંબંધિત વાસ્તવિક દશ્યની પ્રશંસા કરવામાં પણ નિષ્ફળ રહી છે.એવું પણ જણાય છે કે માંગ અને સ્વીકૃતિના સંદર્ભમાં વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટનો નિષ્કર્ષ ધારણા અને અનુમાનો પર આધારિત છે જેને આવા પ્રકારના કેસો હેઠળ મંજૂરી નથી કારણ કે ફરિયાદી પક્ષ અગ્રણી અને નિર્ણાયક પુરાવા દ્વારા માંગ અને સ્વીકૃતિ અંગે વાજબી શંકાથી આગળ સાબિત કરવા માટે બંધાયેલો છે.મામલાના આ દ્રષ્ટિકોણમાં, વિદ્વત ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલ તારણો રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ પુરાવા સાથે સુસંગત નથી.તેથી, ઉપર જણાવ્યા મુજબ, અપીલકર્તા આરોપી દ્વારા આવા તમામ

ફત્વોને સાબિત કરવા માટે કોઈ ચોક્કસ અને નિર્ણાયક પુરાવાની ગેરહાજરીમાં,
વિદ્વાન ટ્રાયલ જજ દ્વારા નોંધાયેલી સજા ટકાઉ નથી.

૨૦. પરિણામે, ગેરકાયદેસર વળતરની માંગને સાબિત કરવામાં ફરિયાદી પક્ષની
નિષ્ફળતા જીવલેણ ગણાશે અને કાયદાની કલમ ૭ અથવા ૧૩ હેઠળ ગુનાના
આરોપી વ્યક્તિ પાસેથી માત્ર રકમની વસૂલાત તે હેઠળ તેને દોષિત ઠેરવશે નહીં.

૨૧. ઉપર નોંધાયેલા કારણોસર, આ અપીલ સફળ થાય છે. માં એડિશનલ
સેશન્સ જજ, કોર્ટ No.૨૪, અમદાવાદ દ્વારા આપવામાં આવેલા વિવાદિત
ચુકાદા અને આદેશને રદ કરવામાં આવે છે .અપીલકર્તાને તેની સામે લગાવવામાં
આવેલા આરોપોમાંથી મુક્ત કરવામાં આવે છે.જામીન બોન્ડ, જો કોઈ હોય તો,
રદ કરવામાં આવે છે.દંડ, જો ચૂકવવામાં આવે તો, અપીલકર્તાને પરત કરવામાં
આવે.જામીન, જો કોઈ હોય તો તે ડિસ્ચાર્જ કરવામાં આવશે.આર એન્ડ પી ને
તાત્કાલિક ટ્રાયલ કોર્ટમાં પાછા મોકલવામાં આવે.

(આર.પી. ઢોલરીયા, ન્યાયમુર્તિ)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.*